

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๒๒/๒๕๕๗

เรื่องพิจารณาที่ ๑๖/๒๕๕๗

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๗

ระหว่าง

นายวิรัตน์ กัลยาศิริ

ผู้ร้อง

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่ ๑ คณะรัฐมนตรี ที่ ๒
รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ที่ ๓ ถึงที่ ๑๕
พรรคเพื่อไทย ที่ ๒๐

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘

นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ผู้ร้อง ยื่นคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

ผู้ร้องเป็นประชาชนผู้ทราบการกระทำของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องที่ ๑ คณะรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องที่ ๒ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงผู้ถูกร้องที่ ๑๕ และพรรคเพื่อไทย ผู้ถูกร้องที่ ๒๐ ว่าในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- ๒ -

เป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องที่ ๒๐ ได้ส่งผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๓ ผู้ถูกร้องที่ ๔ และผู้ถูกร้องที่ ๖ ถึงผู้ถูกร้องที่ ๑๕ ลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งนี้อย่างผู้ถูกร้องทั้งหมดได้กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการที่ไม่เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยทำลายคุณภาพของอำนาจระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญเพื่อมุ่งเพิ่มพูนอำนาจในการปกครองประเทศให้แก่ตนเองโดยมิชอบ ทั้งยังมีพฤติกรรมใช้การเลือกตั้งเป็นเพียงรูปแบบ แบบพิธีในการเข้าสู่อำนาจโดยมิได้สนใจว่าการเลือกตั้งจะเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ชอบด้วยเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงผู้ถูกร้องที่ ๒๐ ได้ร่วมกันแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำที่มิชอบ และไม่ยอมรับอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ รวมถึงการพยายามออกกฎหมายนิรโทษกรรมที่เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกของผู้ถูกร้องทั้งหมด เป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องทั้งหมดซึ่งเป็นรัฐบาลหมดความชอบธรรมในการบริหารประเทศ ซึ่งกรณีดังกล่าวแทนที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะแสดงความรับผิดชอบด้วยการลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี กลับใช้วิธีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้องจึงเห็นว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และขัดต่อเจตนารมณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยเหตุผลดังนี้

(๑) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มิได้เป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร เนื่องจากมีเหตุขุมนุมเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถทำการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ใน ๘ จังหวัด จำนวน ๒๘ เขตเลือกตั้ง เป็นเหตุให้ภายหลังการเลือกตั้งจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่เพียงพอที่จะเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องดำเนินการประกาศรับสมัครและกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ นอกจากนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งยังได้กำหนดวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งใหม่อีกครั้งในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ หลังจากที่ได้มีการลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งไปแล้วเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๗ ซึ่งจะทำให้บัตรเลือกตั้งในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เป็นบัตรเสีย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ วรรคสอง

ดังนั้น การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกตั้งในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงมิใช่การลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง แต่เป็นการกำหนดวันเลือกตั้งขึ้นมาอีกหนึ่งวัน

(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ขัดต่อหลักความเสมอภาคและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ในการเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้ไม่สามารถสมัครรับเลือกตั้งได้จำนวน ๒๘ เขตเลือกตั้ง ซึ่งไม่เป็นธรรมกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าวที่ไม่สามารถใช้สิทธิของตนลงคะแนนเลือกตั้งได้ดังเช่นเขตเลือกตั้งอื่น ๆ

(๓) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีการกระทำที่ทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กล่าวคือ ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลใช้บังคับ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ออกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่ต่าง ๆ เพื่อหวังใช้อำนาจตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในการยับยั้ง สกัดกั้น การใช้เสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนที่เปิดเผยความจริงอันกระทบต่อภาพลักษณ์และคะแนนนิยมของผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยความเห็นชอบของผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังได้ออกข้อกำหนดตามความในมาตรา ๙ ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ และได้มีการออกประกาศศูนย์รักษาความสงบหลายฉบับ เพื่อปิดกั้นไม่ให้สื่อต่าง ๆ นำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำทุจริตผิดกฎหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งน่าเชื่อว่าเป็นการกระทำเพื่อเพิ่มความนิยมให้กับฝ่ายผู้ถูกร้องที่สมัครรับเลือกตั้ง และผู้สมัครรับเลือกตั้งอื่นของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒๐ และเป็นการสร้างโอกาสที่ไม่ทัดเทียมกันในการเลือกตั้ง

(๔) สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยให้ประชาชนสามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างเสรี ทำให้ผลการเลือกตั้งไม่สามารถสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ กล่าวคือ ได้เกิดเหตุร้ายรายวันโดยมีผู้ไม่หวังดีได้กระทำการอันตรายต่อประชาชนที่ชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ประกอบกับข้อเท็จจริงในวันลงคะแนนนอกเขตเลือกตั้งในวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๗ มีเหตุการณ์ความวุ่นวายเกิดขึ้น เป็นเหตุให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งประมาณสองล้านคนไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ทั้งยังมีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บจากสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งกรณีนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ให้ความคุ้มครองดูแลแต่อย่างใด เป็นเหตุให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนมากซึ่งเกรงกลัวต่อสถานการณ์

- ๔ -

บ้านเมืองไม่กล้าออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง และในการลงคะแนนเลือกตั้งในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ได้มีการนับคะแนนและประชาชนทราบผลคะแนนเลือกตั้งแล้ว ทำให้มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และมีได้เป็นการลงคะแนนโดยลับซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ วรรคสอง ประกอบกับการลงคะแนนเลือกตั้งในวันดังกล่าวมีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพียงร้อยละสี่สิบห้าของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในขณะที่มีบัตรเสียและมีผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนนจำนวนมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการเลือกตั้งครั้งนี้มีผลการเลือกตั้งที่ประหลาดผิดปกติ

ผู้ร้องเห็นว่า ผู้ถูกร้องทั้งหมดทราบถึงเหตุการณ์ดังกล่าวที่ทำให้การเลือกตั้งไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แต่ผู้ถูกร้องทั้งหมดกลับดึงดันให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งต่อไปเพื่อหวังให้ตนเองและพวกได้รับการเลือกตั้งได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งนำไปสู่การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และได้อำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งหมดเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ อันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และการลงคะแนนเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องเป็นโมฆะ และให้ผู้ถูกร้องทั้งหมดเลิกการกระทำตามคำร้อง อีกทั้งขอให้ มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒๐ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ ถึงผู้ถูกร้องที่ ๕ รวมทั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒๐ เป็นระยะเวลาห้าปี

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ มิได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้ทราบการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว”

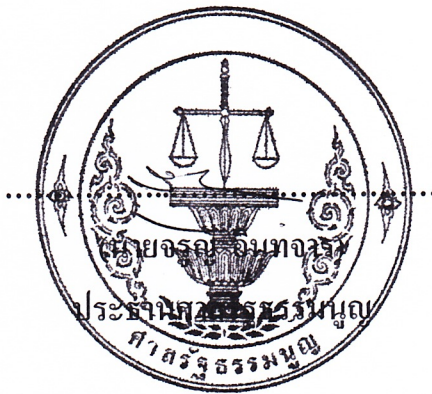

- ๕ -

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มิได้เป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร ขัดต่อหลักความเสมอภาคและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ มีการกระทำที่ทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม รวมทั้งมีสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันที่ไม่เอื้ออำนวยให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างเสรี ทำให้ผลการเลือกตั้งไม่สามารถสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ เป็นเหตุให้การเลือกตั้งในวันดังกล่าวเป็นโมฆะ ซึ่งผู้ถูกร้องทั้งหมดทราบถึงเหตุการณ์ดังกล่าวแต่กลับนิ่งเฉยให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งต่อไปนั้น การกล่าวอ้างของผู้ร้องยังไม่มีมูลกรณีว่าผู้ถูกร้องทั้งหมดได้กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยเมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้วินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

อนึ่ง นายชัช ชลวร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากลายลักษณ์อักษรและเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ แล้ว รัฐธรรมนูญมุ่งประสงค์ให้เฉพาะอัยการสูงสุดเท่านั้นเป็นผู้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ผู้ทราบการกระทำดังกล่าวจึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๖ -

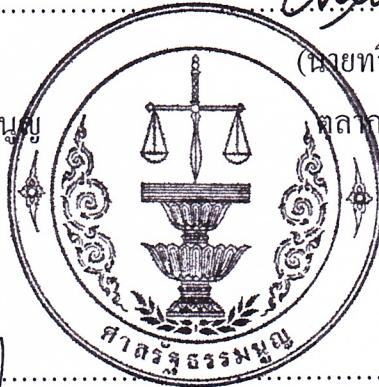
(คำสั่งที่ ๒๒/๒๕๕๖)

(นายจรูญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอี่ยมอรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัช ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนุรักษ์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิตินนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ